

Jaarverslag 2012 van de Vereniging Oud Hoorn

Rita Lodde-Tolenaar, secretaris

1. Algemeen

“Het jaar 2012 wordt een bijzonder jaar”. Met deze woorden begon de voorzitter tijdens de nieuwjaarsbijeenkomst voor de vrijwilligers, de traditionele start van het nieuwe verenigingsjaar, zijn toespraak.

De voorzitter blikte vooruit op het lustrum en de speciale aandacht voor Bleijs vanwege de herdenking van zijn sterfjaar. Ook richtte hij de aandacht op de plannen die bij de gemeente worden ontwikkeld voor de Poort van Hoorn en voor het waterfront.

Op 22 juni werd het vernieuwde Oostereiland feestelijk geopend door mr. Pieter van Vollenhove. Het eiland met diverse functies, ondergebracht in historische gebouwen met moderne aanpassingen, is een aanwinst voor de stad. De Vereniging heeft een prachtige gevelsteen laten aanbrengen ter herinnering aan de Monumentenprijs 2011.

De viering van het 95-jarig bestaan van de vereniging vond in november plaats in de Oosterkerk. Mevrouw prof. dr. Marita Mathijssen sprak over de literatuur en de grootscheepse vernieuwing op het gebied van stedenbouw, gezondheid en hygiëne in de negentiende eeuw. De auteur van het lijvige en prettig leesbare boek *Hij komt van Hoorn*, Jos Leenders, tilde op zijn onnavolgbare wijze een tipje van de sluier op en liet de aanwezigen alvast genieten van een voorproefje van zijn boek. De burgemeester van Hoorn, Onno van Veldhuizen, gestoken in het burgemeesterkostuum van zijn vader, feliciteerde de vereniging en gaf een paar goede tips voor het wekken van belangstelling voor de vereniging onder jongeren. Orgelmuziek door Marc Heerink zorgde voor de sfeer van de negentiende eeuw. Het boek *Hij komt van Hoorn* bleek zo gretig aftrek te vinden dat het in januari 2013 al uitverkocht was.

Ook op andere manieren is aandacht besteed aan de negentiende eeuw. In de kwartaalbladen van dit jaar zijn reisverslagen uit die tijd opgenomen van buitenlanders die als reiziger en toerist Hoorn hebben bezocht. Zij beschrijven gebouwen die deels verdwenen zijn en schetsen een aardig beeld van de stad en zijn bewoners.

In de najaarsvergadering is Bleijs ruimschoots aan bod gekomen in de lezing van Jeroen Damen, die vooral met Bleijs' tekeningen van gebouwen en ornamenten verraste. Ook in het Kwartaalblad is het werk van Bleijs belicht door een van zijn nazaten. In diezelfde vergadering is de stand van zaken rond de maquette besproken. (zie hierna)

Bijzondere gebeurtenissen waren het plaatsen van de gedenksteen aan het pand Grote Oost 35 door Gré Visser, waarmee haar moedige daden levend gehouden

worden en later in het jaar het aanbrengen van zestien Stolpersteine bij negen huizen van Joodse oorlogsslachtoffers. Dit vond plaats in aanwezigheid van familie van de slachtoffers. Ook ereburger Gré Visser die zo nauw betrokken is geweest bij de hulp aan onderduikers was daarbij. Kinderstadsdichter Lieke Koen las op iedere plaats een prachtig gedicht in negen coupletten voor.

In dit jaar hebben we van Gré Visser afscheid moeten nemen evenals van Henk Zantkuijl, die zich jarenlang actief heeft ingezet voor het behoud van historische waarde onder meer als lid van de commissie voor Monumenten en Welstand.

Hoewel niet voor de eerste keer blijft het van belang te wijzen op het feit, dat de vaste activiteiten van de vereniging alleen kunnen plaatsvinden dankzij de meer dan honderd vrijwilligers die ervoor zorgen dat de vereniging op tal van terreinen actief is. De vereniging vervult een belangrijke rol als vraagbaak.

Het aantal leden van de vereniging is in het afgelopen jaar ondanks een aanwas van 62 nieuwe leden enigszins achteruit gegaan. Per 31 december 2012 stonden ruim 1850 leden ingeschreven. Tijdens de wandelingen, lezingen, in de winkel en bij tentoonstellingen wordt het belang van een lidmaatschap en het jeugd-lidmaatschap onder de aandacht gebracht. Dit laatste heeft nog niet veel nieuwe leden gebracht, maar bij diverse gelegenheden en contacten met scholen wordt op de mogelijkheid geattendeerd. Dit jaar ontvingen twaalf personen via vrienden of bekenden een cadeaulidmaatschap. De helft van hen blijft na een jaar lid.

Postuum is Johan Kerkmeijer, een van de oprichters van de Vereniging, in oktober benoemd tot erelid van de Vereniging.

2. Het bestuur

Het bestuur heeft in het verslagjaar 12 maal vergaderd. Coen Droog, Piet van Iersel en Egbert Ottens traden volgens het rooster in de voorjaarsleden-vergadering af en zijn herbenoemd.

3. Contact met de gemeente

Met wethouder Westenberg voor monumentenzaken heeft een constructief gesprek plaatsgevonden, waarin onder meer is gesproken over de dijk bij de Oosterpoort, de ontwikkelingen aan het waterfront en de gaten in de stad,

Met wethouder Pijl is overleg geweest over de bijdrage van Oud Hoorn aan de plaatsing van de Hoornse Kermis op Unesco-lijst van immaterieel erfgoed. Tot nu toe zijn drie tradities op de nationale lijst geplaatst. Daar is de kermis van Hoorn nog niet bij.

Een gemeentelijk ambtenaar, Ton van der Lee, heeft in de voorjaarsvergadering het rijksbeleid voor het Markermeer toegespitst op de positie van Hoorn aan het water en de rol van de gemeente daarin belicht.

Namens de Vereniging heeft Frans van Iersel deelgenomen aan de klankbordgroep voor de Poort van Hoorn. Op de basisvisie, het voorontwerp en het definitieve voorstel voor de Structuurvisie Poort van Hoorn heeft de vereniging naar het college en de raad gereageerd. Het belangrijkste knelpunt zit volgens de Vereniging in de volgorde van de plannen. De Vereniging pleit voor aanpak van het noordelijk stationsgebied voordat de tunnel e.d. worden gerealiseerd. Ook de financiering van het geheel roept nog steeds vraagtekens op.

Het platform Religieus Erfgoed waarin met name de eigenaren van historische kerkelijke gebouwen zijn vertegenwoordigd, komt een à twee maal per jaar bijeen, maar veel verder dan het uitwisselen van informatie is het tot nu toe niet gekomen. Enkele bestuursleden van de vereniging maken deel uit van dit platform.

De relatie met de gemeente is goed te noemen. Bij diverse gelegenheden zijn vertegenwoordigers van het college aanwezig geweest.

4. Eigendommen

De panden die de Stichting Monumenten naast Onder de Boompjes 21/22 in bezit heeft (Schoolsteeg 7, Breed 12, Bierkade 10, Onder de Boompjes 8) zijn het gehele jaar verhuurd.

5. Vertegenwoordigingen en representaties

De vertegenwoordigingen van de vereniging zijn grotendeels gelijk aan die van het voorgaande jaar.

In de Commissie voor Monumenten en Welstand is Frans van Iersel de vertegenwoordiger namens de Vereniging en Jaap Bronkhorst is zijn plaatsvervanger. In de stichting Kerkmeijer-De Regt vertegenwoordigt Ton van Weel de vereniging. In de Stichting Open Monumentendag wordt de vereniging vertegenwoordigd door Eddy Boom. In de Publicatiestichting Bas Baltus wordt de vereniging vertegenwoordigd door Ton van Weel en Rita Lodde. Per 1 januari 2013 trad Ton van Weel terug. Ben Leek neemt zijn taak over. Henk Overbeek heeft de relatie met het Nationaal contact Monumenten onderhouden.

Aan de commissie naamgeving openbare ruimte neemt Marjan Faber namens de vereniging deel en haar plaatsvervanger is Hieke Stapel. Bij de Hoornse Schouw is de Vereniging vertegenwoordigd door Femke Uiterwijk. Overwogen wordt of deze vertegenwoordiging moet worden omgezet in een vertegenwoordiging bij de stichting Varend Erfgoed.

De financiële commissie voor 2012 is tijdens de ledenvergadering benoemd. Piet de Munnik trad af, Dick Louwman is in zijn plaats benoemd en vormt samen met Jan Wigard de commissie.

Historisch informatiepunt

De Vereniging Oud Hoorn is een partner van het samenwerkingsverband van de bibliotheek, het Westfries Archief, Vereniging Oud Hoorn en het Westfries Museum.

Monumentenprijs 2012

De monumentenprijs is tijdens de najaarsledenvergadering in de Oosterkerk toegekend aan Aannemingsbedrijf Wit en A-Zeven Projectontwikkeling B.V voor het project De Distilleerderij, panden bekend als de Schermerpanden, omdat de 'natte' Schermer hier vroeger distilleerderij De Kroon en een azijnfabriek had. Het is hen gelukt de monumentale elementen waar mogelijk intact te laten en te restaureren, een groot winkeloppervlak en acht binnenstadswoningen op een zeer bijzondere wijze in de binnenstad in te weven. De gebroeders Nic en John Wit hebben de bordjes in ontvangst genomen.

Maquette

De plannen die met het Westfries Museum zijn ontwikkeld om de maquette na de verbouwing in de kelderruimte te plaatsen beginnen steeds meer vorm te krijgen. Echter de financiering van een en ander heeft op zich laten wachten en om die reden kon de overdracht aan het Museum nog niet in dit verslagjaar plaatsvinden. In april 2013 zal dat gaan gebeuren compleet met een moderne presentatie. Ad Geerdink liet tijdens de najaarsvergadering een voorproefje zien.

Kwartaalblad

De redactie heeft nog steeds te "kampen" met de luxe van zoveel aangeleverde kopij dat soms moeilijke keuzes moeten worden gemaakt om binnen de grenzen van het maximaal aantal pagina's te blijven. Het blad was ook in 2012 weer een prachtig visitekaartje van de vereniging met over allerlei onderwerpen interessante en fraai geïllustreerde artikelen.

6. Educatie

Het project met scholieren van het voortgezet onderwijs is in 2012 voortgezet. Heel wat leerlingen van basisscholen hebben deelgenomen aan de speciale wandelingen onder de inspirerende leiding van gidsen van Oud Hoorn. In het kader van een maatschappelijke stage dragen middelbare scholieren hun steentje bij aan verenigingsactiviteiten, met name die activiteiten die op jongeren zijn gericht.

7. Werkgroepen

Vrijwilligers algemeen.

De inzet van de vele vrijwilligers is groot en onmisbaar en het aantal is weer toegenomen.

De vereniging bloeit en boeit door nieuwe initiatieven om het aanbod van de vereniging nog interessanter te maken.

Beheer Pakhuis.

Het beheer van het Pakhuis was weer in de vertrouwde handen van een vaste groep vrijwilligers die de winkel en het beheer van het Pakhuis regelt en ervoor zorgt dat mensen graag langs komen en een praatje komen maken. In de expositieruimte worden geregeld groepen scholieren ontvangen.

Ledenadministratie.

Deze is door een deskundig vrijwilliger geautomatiseerd en gestroomlijnd. De contributienota's worden nu voor een belangrijk deel digitaal verstuurd. Bovendien worden brieven en berichten aan de meeste vrijwilligers per mail worden verzonden.

Documentatiecentrum.

De verzameling boeken is ook dit jaar weer uitgebreid door aankopen en schenkingen. Zo is het boek van de Vereniging Hendrick de Keyser over monumentale panden een aanwinst maar dat geldt ook voor de reisverslagen waaronder die van Henry Havard uit de negentiende eeuw en uit de jaren vijftig. Om de discussie over Coen kon men dit jaar niet heen; het Zwartboek van Nederland overzee werd aangekocht.

Stadswandelingen

Ook dit jaar was de belangstelling voor de stadswandelingen op de vrijdagavond groot. Aantrekkelijk is de speciaal voor kinderen georganiseerde zondagmiddagwandeling. De tuinenwandeling blijft favoriet. Na de ledenvergadering van oktober is een speciale Bleijswandeling gehouden langs zijn panden. Het aantal deelnemers is ongeveer gelijk aan het jaar daarvoor.

Beeldbeheer.

Door de werkgroep Beeldbeheer is weer veel werk verzet. Het scannen en het rubriceren vragen veel tijd. Er wordt nog steeds nieuw materiaal, oude foto's en ansichtkaarten, aangeleverd. Binnen de werkgroep en het bestuur is gesproken over de mogelijkheden om alles goed onder te brengen bij het Westfries Archief en de toegankelijkheid te garanderen. In 2013 wordt hierover verder gepraat.

Website.

Gemiddeld bezoeken 790 mensen per dag de website. Daarmee is het aantal bezoeken van de website ten opzichte van 2011 aanzienlijk gestegen. Totaal gaat het om ruim 28.700 bezoekers/bezoeken. Ook dit jaar is het kwartaalblad het meest bekeken. De kwaliteit van de website is zoals steeds heel hoog en kan

zich meten op landelijk niveau dankzij de inzet van een aantal echte liefhebbers. Bij de Geschiedenisonlineprijs werd een keurige zevende plaats behaald

Lezingen

Ook dit jaar zijn interessante lezingen georganiseerd, maar de belangstelling laat ietwat te wensen over. Er wordt nagedacht hoe deze kan worden verbeterd.

8. Tentoonstelling en publicaties

Twee nieuwe tentoonstellingen zijn dit jaar te zien geweest. De presentatie van de biografie van Kerkmeijer was aanleiding om de tekeningen van de Bouwcommissie waarvan hij lid was te presenteren.

Vanaf november zijn illustraties uit het boek *Hij komt van Hoorn* te zien, vooral aardige stadsbeelden uit de negentiende eeuw op groot formaat.

Het was een druk jaar voor publicaties. Bij de start van het jaar verscheen *Stegen en Gloppe in de Binnenstad* van Peter Tack en Arie Boezaard.

In juni kwam de Publicatiestichting Bas Baltus met het boek over Oostereiland geschreven door Willeke Jeeninga en anderen. Kort daarna gevolgd door de biografie over Johan C. Kerkmeijer van de hand van Rob de Knecht.

Het boekje over Nieuwstraat 18, een monumentaal pand met een rijke historie geschreven door Laura Jonkhoff verscheen in september.

Het boek *Hij komt van Hoorn* een monumentaal werk van de hand van Jos Leenders werd gepresenteerd tijdens de jubileumviering in november.

9. Ledenexcursie

De jaarlijkse ledenexcursie vond op 30 juni plaats. In Leiden werd onder leiding van gidsen gewandeld en een bezoek gebracht aan de Lakenhal of het Museum Boerhaave. Zoals steeds was de belangstelling groot en de bus snel vol.

10. Gesprek van de dag, gesprek van het jaar

Ook in 2012 was er in Hoorn heel wat om over te praten.

Het meest gehoord werden de voor- en tegenstanders van Coen, van zijn standbeeld en van de tekst op het standbeeld. De raad heeft met zijn besluit over een nieuwe tekst een einde gemaakt aan dit laatste deel. Over de rest gaat men nog door.

Over het vernieuwde Oostereiland, de Cinema, het Museum van de Twintigste Eeuw en de brasserie met hotelkamers werd in het algemeen heel lovend gesproken. Meer discussie was er over de locatie van de witte vloot, zowel bij de informatie- en gespreksavonden over het waterfront als over de havenvisie

Over de Poort van Hoorn is in de klankbordgroep, de vervolgvonden, raadscommissies en de raad heftig gediscussieerd en dat gaat in 2013 nog even verder. De structuurvisie zal in dat jaar worden vastgesteld en dan komen het bestemmingsplan en de vervolgstappen nog.

2012 Was voor de vereniging een jaar vol bijzondere activiteiten maar het dagelijks werk van de vrijwilligers ging inmiddels gewoon door.